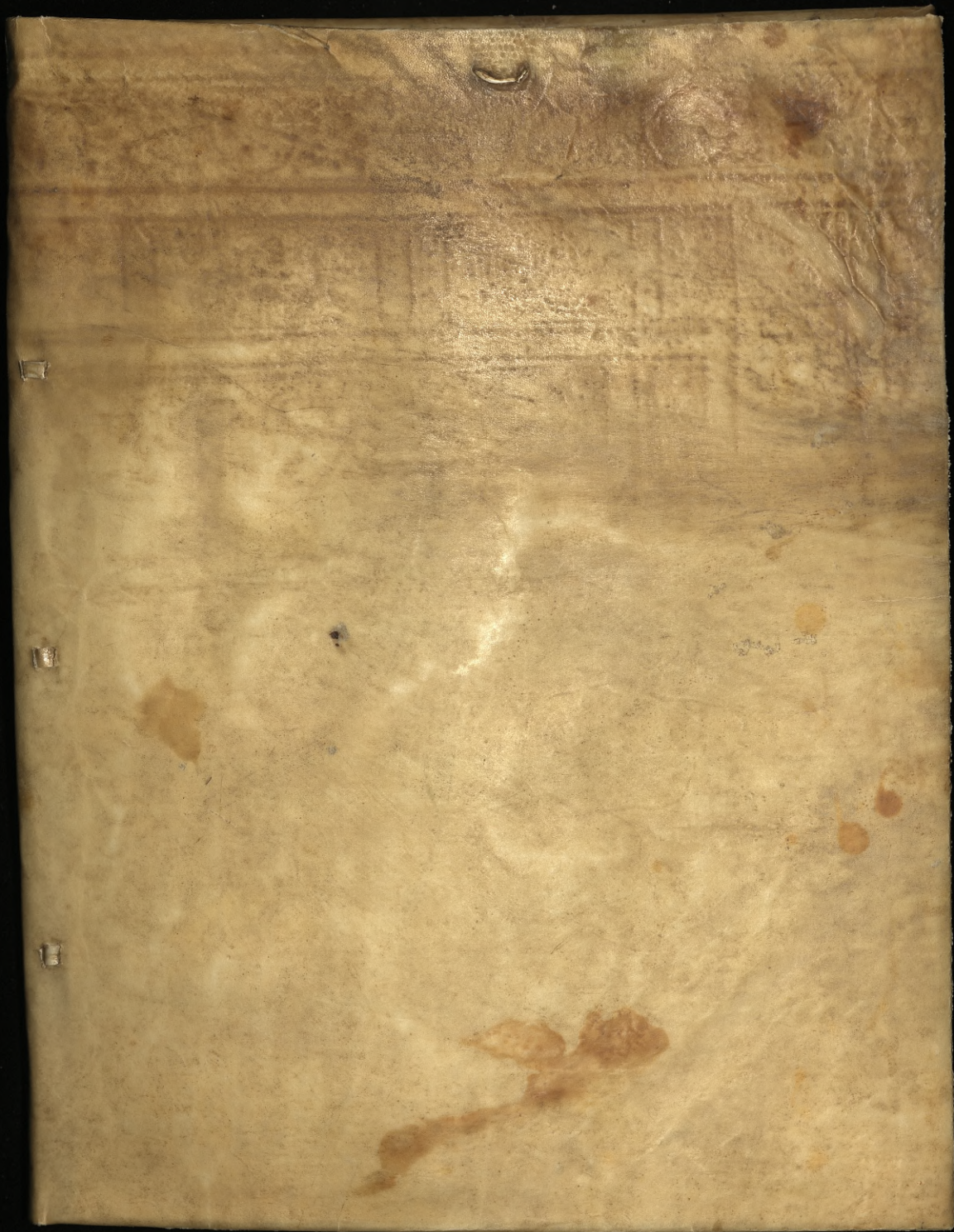
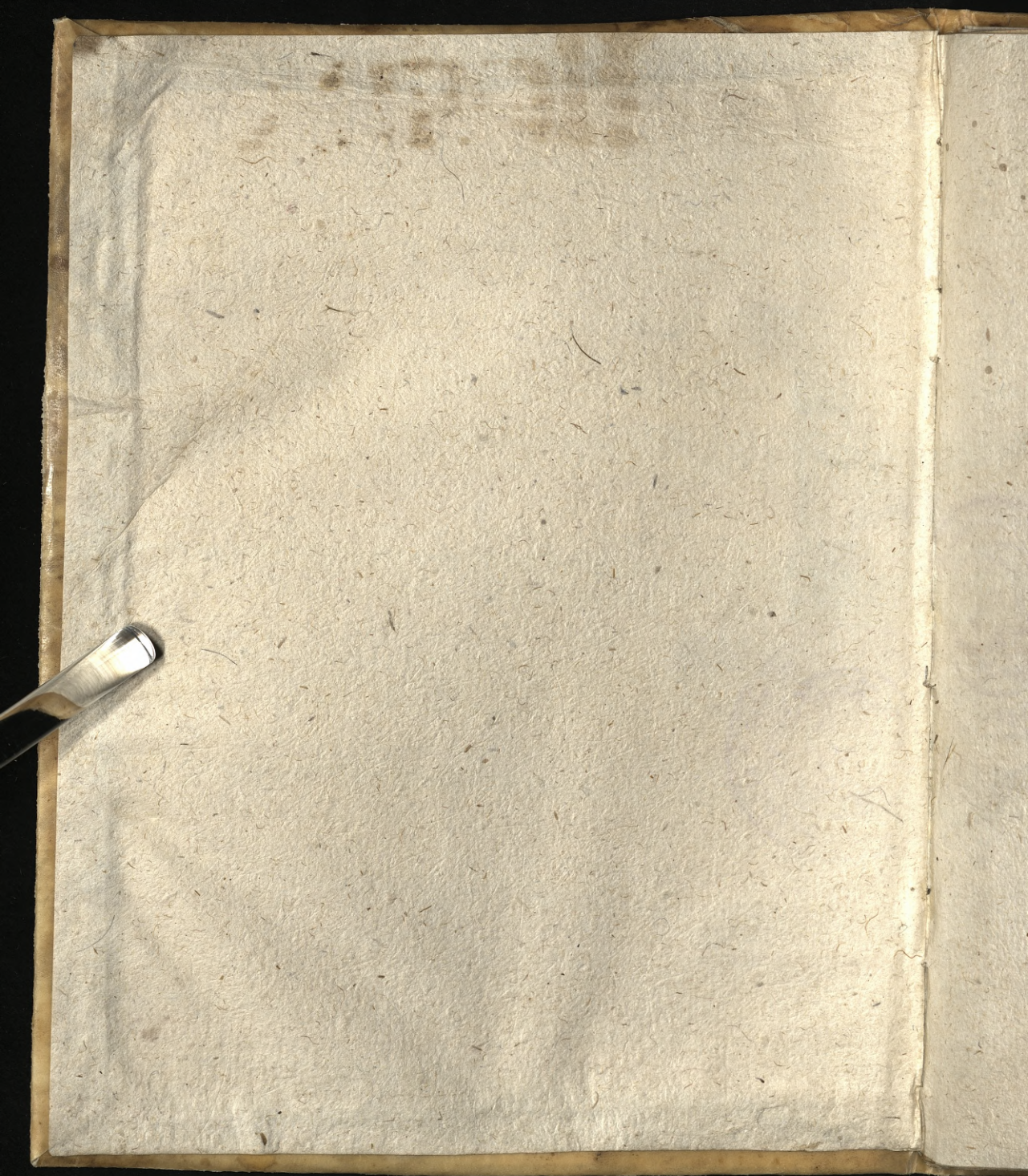

**N Stawa placey v
Sadom w Práwie
Mándeburstim,**

**Tak przed Burmistrzem a Ráycá-
mi / iako przed Woytem/
Nowo uczynio-
na.**

*Cum Gratia & Privilegio REGIÆ MAIE-
STATIS.*

Lazarus Andreę excudebat.

M. D. LIX.

Vstawa pier //

wey b takowych Sadow ludzie byli
obciązani/ a w Nakłady przypwodze-
ni placeniem Win/ co było bbogim
Ludziem ku wielkiemu obciężeniu.
Tedy Krol Jego Milosc/ Sław-
ney pamięci Sygmund tego Zmie-
nia pierwszy raczył rozkazać/ aby te
Vstawy chowano/ a wiecey nad cho-
nie brano/ iedno iako sye na dole na-
piše: Gdzie w Králowie Miescie
głównieyszym tej Korony/ iuż to
tak b Sadow zachowywają/ y
wszedy cho tak po wszystkiey
Koronie chować
mają.

im. qu. 3188

Wszystki

1494 o 2020

Wszystki rzeczy niepo-

żyteczne niemają być daley w Pra-
wie chowane / y ty pytania ktore w Prawie by-
wały / a na każde pytanie Burmistrz albo Woyt
skazanie czynit. Aby tego nie bylo / tylko w tey
rzeczy / o co między stronami idzie : w takiey rze-
czy Sedzia Wyrok / to iest skazanie / wyslysza-
wszy žalobe y odpowiedź od stron uczynić ma.
Ale w innych rzeczach / iż gdy kto cudzą rzecz
sprawnie / y przypytawa sye od swey strony prze-
ciw pozwánemu / pyta potym pozwany o to /
iesli ma pokazać gdzie iest ku sprawowaniu rze-
czy tey vmocowan : w takiey rzeczy y w dru-
gich sobie rownych / nie potrzeba skazania za-
dnego czynić / od ktorego by płacić miano : Ale
słownie Sedzia roskaze / aby mocowanie wła-
zał ku sprawowaniu tey rzeczy / za to nic nie
biorąc. (.) (.) (.) (.)

Sentencya też / to iest / skazania
nie ma Sedzia czynić na iedney strony żądanie
a pytanie / oprócz tego żeby żadna Strona nie
stańelá z vponu / iako zowa Látinnicy contuma-

Vstawa placey

citer, w tych rzeczach gdy pyta iedną Stroná/
mam li Strone pozwác / albo maigali mi Akta
czyśc / albo iesli moze okolo moiey rzeczy Testá/
mentem czynić á dysponowác. Tu Sentencya
ma mieysce. . . .

Tę gdzie czyniono Sentencye
okolo potwierdzenia Listow / Minut / Swiá-
dectwa / Mowowania kthorey Osoby / to iest/
Plenipotencyey / Opiek / Testamentow / to iuz
niema być. Abowiem takie potwierdzenia nie
potrzebne sa / y nie prawa nieprzydaia / gdy sye v-
kaze / zeby rzecz nie byla sprawiedliwa / co sye s-
low á z rzeczy tych co przed Sadem czynia / iá-
śnie okazac moze / A poznac kazdego Sprá-
wiedliwosc. . . .

W Prawie / iako wedle obyczaiá
sobie oprawia: A kazda s tych rzeczy Sedzia
osobno skazowal: á za kazde mu skazowanie plá-
cono / To teraz ná ty wszystkie rzeczy skazanie ie-
dnym rázem ma uczynić.

Tę okolo wskazania Gwaru ál-
bo Zastempu / gdy pytaia iesli Gwar ma

uczynić /

uczynić / ktorym obyczajem / kiedy / iesli ū dobrze
uczynił / iesli czas aby Gwar złożył / Tu też ska-
zania na takie rzeczy nie potrzeba: dosyć na tym
iż podniowşy prawa rękę / podniesye palec we-
dle Maydeburſkiego Prawa opisania / a Gwar
wedle Prawa uczyni.

Tę przy Appellacyach gdy sye
kto odzowie od skazania / nie trzeba Sentency-
ey w tym / iesli ma być dozwołona Appellacya:
A iako rychto kto Appelluie / ma wykonać swoje
Appellacya: a to przeto thego nie trzeba / iż ko-
dy moze wiedzieć / y wie / iż od skazania po przy-
ktoſa iuż strony wypuszczą / o te rzecz ktorą sye
miedzy imi dzieie / Appellować koždy moze. A iż
theż Appellacyey rok a koniec iest do ſześci Wie-
dział: oprócz iżby then co Appelluie / ostrzegł to
sobie w Prawie / iżby mogł rychley swą Appel-
lacya wyprawić / co mu będzie wolno uczynić /
gdy strone przyzowie ku swey Appellacyey.

Nie mają też thego Sedziowie
czynić / aby co mogą czynić / iednym skazaniem
odprawić / aby kilka skazania dla swego poży-
tku z osobną czynić mieli / iako gdy skaza zapłacić

Wstawa placey

dlug / tedy iuz przytym ma skazac zarazem czas
zaplacenja / do dwu Niedziel / do osinego dnia/
albo do trzeciego dnia / albo do Zachodu Ston-
ca / thak iako w takiej rzeczy skazac przychodzi
wedle Prawa.

Przyssyegi gdy bywaja za skaza-
niem / tedy tej tego pytania nie trzeba / y iako
then co ma przyssadz / ma przystepic ku Krzyzu/
na ktory przyssadz ma / iako ma przyssadz / iesli
czas kleknac / palec polozyc albo zlozyc s Krzyza/
wstac. Dosyc bedzie na tym / iz o to pytac bedzie
Prokurator / iesli iego strona od ktorey sprawnie/
wedle obyczaju Prawa przyssyegi uczynicby nie
mogl za iednym razem / ile razow bedzie mogl
czynic a poprawic sye: Jesli Mestie Poglowie/
tedy dwa razy mozesye poprawic po pierwszym.
Tu w tej mierze iedna Sentencya.

Druga Sentencya thez potrzebna / gdy
pyta Prokurator / iesli iuz strona gdy przyssyge
wedle skazania uczyni / wolen ma byc od prze-
nagabania powodowego. A od Krzyza tez na
ktory przyssygaja / niema nic brac.

Przyssyge gdzieby thez strona
stronie od-

stronie odpuszcila / tu żadney winy Sedzia nie-
ma brać / tylko ci maia wine albo iako w Práwie
zowa potup / przepaść / ktorzyby przysyegi skaza-
ney vpoimie nieuczynil: Abowiem iesli ten prze-
ciw ktoremu przysyadz iniano / z łaski albo prze
Boża Boiażni odpusci przysyegę / thedy niemasz
przyczyny / czemu Sedzia wine za to ma brać /
gdy doswiadczona rzecz iest / iż wiele takich by-
wało / iż by byl nieprzysyagl snadź boiac sye wi-
ny ktora Sedziemui miał dać / tedy przysyagl.

Swiadek gdy wioda tedy też tam
skazania nie potrzeba / gdy pytaia iesli swiadek
tam ma być przypuszczon do tego mieysca / albo
Kola gdzie Sad syedzi / mali być sluchan. Gdy
też Wozny / albo ten Mieyski Sluga swiadczy
ze pozynal / mali też tam być przypuszczon / gdyż
to wszystko sa iako Polskim iezykiem zowa Ła-
paczki: ponieważ takie mieysca maia być wolne
tym co sprawuia swoje rzeczy. A Podwoyski
też potrzebny / aby przy Sądzie byl.

Gdy theż przy Sprawach cztę
ktore Minuty / tedy od kóždey brano grosz : A
niegdy niektore byly bárzo krotkie ku czcieniu:

Także

Wstawa płacey

Także też gdy czciono rozne rzeczy a potrzebne ku tey sprawie / ktora sye dzieie / s ksyag Sadowych / thedy od kōzdey rzeczy rozno brano po groszu. A tak od wszystkich rzeczy co beda czysc w iedney sprawie / a na iedno syedzenie Sadowe : iedno ieden grosz brać maia.

A Iz Prokuratorowie mowiac a replikuac / wiele przy naczynia / a ile razow mowia / tyle to razow do ksyag wpisuią : A tak w maiey rzeczy nie maie ksyegi oney prze beda / ktorych pothym rzeczy / na ostatnim Sadzie / Sedziowie rzadko albo nigdy nie czyta. A tak dosyc na tym / że tho co Prokuratorowie mowia / że to ieden raz zapisza / y od tego też ieden raz zaplaca.

A Dzieby strona niestanela / izby ia wniestaniem zdano / tedy od zapisania Contumacyey w rzeczach ktore nie sa wietsze dziesyaci grzywien / iedno od thego grosz ma być dano. A iesliby okolo Plenipotencyey co sye dzialo / tedy grosz ieden tylko raz na pierwszym roku : na drugich rozech nie trzeba od tego nic placic / gdy iuz Wzrad wie / iz iest mocowany / gdyz przed tym gdy sye rzecz dziala okolo niestania a prze-

zystow cze-

zyskow czestokroć brano od Plenipotencyey / y
nakłady niemale s takich rzeczy sye mnożyły.

Wzdanie / gdy wiele Dziedzicow
czynilo iedno dziedzictwo wzdawaiąc / tedy od
kóždego z osobną plăcono Przysiężnikom / gdyż
to iedno ieden raz ma być / od wszystkich spolem
za iedno wzdanie iednoż zapłacenie wedle sta-
rego zwyczaiu / iako przed tym od tego plăcono /
gdyż też taka rzecz / iednym sye zapisem albo Ak-
tem odprawi.

ZPrzedu iesli kiedy odkładano sa-
dy na inny czas / tedy też gdy strony Attento-
wały roku / a Sąd przelożono / tedy y od tego że
strony Attentowały roku / brano od nich pienia-
dze. A tak to wszystko iuż abrogowano / iż od ta-
kich rzeczy y im rownych nie mają nic brać / tyl-
ko iako sye napisalo o thym od czego co ma być
brano / thedy sye to tak ma zachować.

Sadzie wielkim niemają być
winy ktore bierano / iż ktho omylnie sye
podmowil / albo Woytą pierwey niż Burgrá-
bie miánował / abowiem tho nic nie należy ku

Vstawa placey

przekazce Sprawiedliwości.

Syn kogo obwołaią na Gwał-
cie na Męzoboystwie / tedy też tu pytania wie-
le bywało / Al za każdym pytaniem nakład sędz /
Al tak then porządek ma być chowan / Od wez-
wania Ławników ieden grosz: Podwoyskiemu
co pozywa odczterech pozwow cztery grosze:
od pierwszego skazania iesli ma być pomoc od
Prawa tu wezwaniu Męzoboyste / od tego sze-
lag ieden Ławnikom: od wezwania Męzoboy-
ce Podwoyskiemu szelagow cztery. Takiesz też
gdy powie że pozywał albo wołał / szelagi cztery
Od skazania ktore iuz bywa po żalobie strony/
za niestaniem drugiey strony. Tedy na koniec
pytaia iesli ma być ten zabity pochowan / za co
wszytko iedno dwa szelagi Ławnikom maia
być dány / a nie wiecey. Al Sędziemu za ty dwie
Sentencye od każdej po groszu. Sludze albo
Prokuratorowi co te Rzecz będzie sprawował/
dwanaście groszy. Al wywołanie albo wypo-
wiedzenie gwałtownika / iako Łacinnicy zowa
Proscriptio, ma być od Ławników uczyniono
głosem / Polskim Językiem / aby wszyscy słysząc
rozumieli. (:) (:) (:) (:)

Gdzieby

Dzieby ieden z drugim swar-
liwemi slowy naszedł albo złaiał / a Sad by to
slyszal / tedy niema być kożdemu Przysyżnikowi
y Woytowi z osobną winą za to płaconą: Ale
iednesz wine poloży ten co laiał tak Woytowi
iako Przysyżnikom / groszy pieć a dwadziescia y
szelag ieden: A stronie tey ktorą zlaiano / ten co
laiał poiki Sad syedzi bedzie powinien oprawić/
a odezwać to. A iż gdy sye przed Sad pozywá-
ia o sromotne slowa / gdy pozwany przy / thedy
skazowano przysyge: A wsakże iż to zwyczaj
tak dzierzy / gdzie sye slow laiających dotyczy / nie-
dopuszczają przysygi: A skazowano zarazem /
aby obwiniony albo pozwany dal wine. A
przydalo sye tho iż Niewiaśta z Gniowu poz-
wała trzech albo czterech / iże mie zestroćili /
zlaiali: a tak wszystkim poniewasz nie przysyegali
skazowano wine dać / a tak w tym bywalo wie-
le potwarzy / y niemale branie win: A przeto w
takich rzeczach gdy sye przytrafi miedzy ludźmi
oboiego Stanu / a zwłaszcza lekkich a malych
Person / Sedzia to ma vznawac / bes wszystkich
nakladow: A Stronę obżałowaną / gdy ia
swiadecthwem przeswiadcza / ma skazac aby
Strone obrażoną thymi Słowy przeprosila.

Zal mi tego izem to s popedliwo-
sci a z gniewu bezynil/ albo bezyn-
nila/ gdyz o tobie nigdy nie zlego
niewiem: y prosze ciedla Pana Bo-
ga/ aby mi cho odpuscil albo odpu-
scila. A wine karzac za niepowscieglivosc
Jezyka Sedzia ma wziac trzy grosze. Jesliby z
ypom za roskazanim Sedziego przeprosic nie
chcial/ tedy maia takiego albo taka wsadziec za
szyie w Kune: A pierwey go niewypuscic/ az te-
mu dosyc czyni.

Okolo Ran krwawych/ cieszkich/
a szkodliwych/ gdzieby sye rzecz dziala/ gwalto-
wnie czynionych/ obwolanych/ a oswiadczo-
nych: Sedzia tak sye ma zachowac w braniu
win/ iesliby sye takie Rany przydaly po wywo-
laniu Sadu wielkiego / nizby dwie Niedzieli
minely/ tedy czterdzieci groszy winy maia byc
wziety. Ale iesli zeby takie Rany innego czasu
niz pod wywołaniem Sadu wielkiego przyda-
lyby sye/ tedy winy niemaią wiecey wziac iedno
piec a dwadziescia groszy i szelag ieden. Ale okolo

prostych

prostych krwawych Kan albo sinych/ niemają
tych ani w tak wielkich zachowywać/ tylko Se-
dzia ma wziąć sześć groszy/ a nie wiecey.

Profuratorowie mają być przy-
syegli / ktorym ma być dawano Ab Arrestatio-
ne, to iest Polskim słowem/ od zapowiedzi rze-
czy zastaney / od wstania Roku / od przewlecze-
nia albo zawieszenia Cauzy na inszy czas Profu-
ratorowi ieden grosz. Ale za tho co sprawnie
rzecz iednego dnia/ tedy cztery grosze każda stro-
na swemu Profuratorowi dać ma.

A Ktożby Profuratorowie przy-
syadz niechcieli: Sedzia niema im dopuścić
przed swym Sadem żadney rzeczy sprawować/
a gdzieby przeciw temu czynili/ tedy přes vrząd
za to mają być karani.

A Gdzieby ktory przyiiciel powin-
ny przed Káycami/ albo Sadem Woytowstkim
od przyiaciela na krotce chciał sprawować/ albo
rzecz powiedzieć / tácy mają być od Przysyegi
wolni / opócz żeby theż od innych sprawować
chcieli. Ktoby theż Profuratora z innad przy-

Wstawa placey

wiodł / tedy go też niemając do przysięgi ciścić /
oprocz żeby też od innych sprawował / tedy po-
winien będzie thyz brzemiona nosić / iako inni
Prokuratorowie co tam mieszkają a przysięgają.

Przysięga Prokura- torow taka być ma.

A : **P** : przysięgam Bogu / iż
Sędziemu albo sądowi iego poslu-
żen być chce w tych wszystkich rzeczach
które o Prawa bede powinien : **A** iż
wiernie / pilnie / bez wszystkich prze-
wlok : nie tym obyczajem abych prze-
włoki bmyślnie czynić chciał / brząd
moy Prokuratorski czynić a sprawo-
wać bede : W tej rzeczy ktora przy-
me / a ktorey mi się zwierza / wedle
nawyszey moźności Rozumu mo-
iego / wedle Sumnienia iako nale-
pien bede rozumiał a bmyał / bede

bronit / a

bronil/ á Sprawy ani Rady they/
ktorey mi sye iuz zwierza drugiemu
nie powiem: Ani przystapie do dru-
giego sprawowac tego rzeczy odsta-
piwszy od pierwszego / od ktorego-
bych sye podial: Ale iuz przy tym
sprawowac á trwac bede/ aż do doko-
nania tej rzeczy: Listow/ Zapisow/
ktore bede miał od strony swojej/ tá-
kiesż też rady/ rozmow w they rzeczy
ktorey mi powierzono żadnemu a ow-
szem stronie przeciwney albo Pro-
kuratorowi tego albo komu s tych co
by przeciwney stronie byli przychyl-
ni/ á przy niy stali/ ani słowem/ ani
pismem/ ani żadnym znakiem/ przes
sye albo przes kogo innego: N dobro-
wolnie nie dam na sobie zyskac ihey
Cauzy ku szkodzie mego Pryncypa-

Vstáwá placey

lá/ y wšytko chce czynić wiernie á
cále / co ná dobrego Prokuratora á
Obronce rzeczy náležý: Al nie opuſz-
cze tego y przeciwnego temu nic nie
bczynie/ z Láſki/ z Miłofci/ z niena-
wiſci/ za Dáry/ ani za žádná ináka
rzecz: Tak mi Pan Bog pomôž.

S Woytowſkich Sadow gdy ſye
wšytki rzeczy niepotrzebne máia iuž ná ſtrone
odložit/ á w náklady Ludzie nie máia byc przy-
wodzeni: tedy wšytki ſpráwy v Woytowego
Sadu/ á zwláſzcá ktoreby niebyly wietſze dzie-
ſyáci Grzywien/ o wſzem wíec miedzy y bogimi
Ludźmi nátychmiáſt Woyt beſ odwłoki á beſ
wſzelákich win / má rozeznáć á koniec uczynić/
tak iáko ſye thež to przed Ráda á Burmiſtrzem
záchowywa: á od pozwu nie má nic byc wiecey
wzieto iedno ſzelág ieden: od ſkázania tež ſzelág:
á od czciemia co s tſyag wynidzie / od thego nic
nie pláćić.

D Winut álbo Zapiſow/ kto

re biora

re biora w sprawach / tak przed vrzedem Woytowostkim / iako też przed Przyszeżnik / ktore ida s Ksyag vrzedu Woytowostkiego / gdzie napisza na pulkarty / to iest iedne strone pularkusza Papi-ru / iesli przyloza Pieczec / tedy dwa grosza dać. Jesli niemasz Pieczęci / tedy grosz. A od iedney karty calej napisaney gdy s Pieczęcią trzy gro-
sze / a bes Pieczęci dwa grosza. A tak okolo wszystkich rzeczy pisania ma sye tak zachować.

W Dn z Vrzedu Woytowostkiego pieczetnia iaki Sklep / albo Komore iaka / iakosye to przydawa miedzy ludźmi s potrzeby a z zwy-
czaiu w takich rzeczach zachowalego / thedy od tego ma być placono trzy grosze a nie wiecey. A gdy by Skrzynie albo Szafy iaka pieczeto-
wano / tedy iedno ieden grosz.

A Gdzieby sye Strony zgodzily / izby zasye Vrzad otwarzal / tedy grosz ieden: ale gdzieby rzeczy nie bylo wiecey w tamtym zam-
knienu nizli ktoreby staly za dziesiec Grzywien / tedy iedno ieden Szelag.

W Dn kogo czynia moctnym ku

E

iakiem

Wstawa placey

iąkiem sprawam przed samem Woytem/ tedy w tych rzeczach ktoreby on sprawował/ od Zapisu/ od zdania w niestaniu/ co pierwey od tego grosz dawano/ aby była roznicá miedzy Sady Gáionymi / á miedzy Woytowskiem / thedy iedno Szelag ma być dawano.

WWiązanie gdy komu dawano w iaki ogrod/ á przytym były nieiaki domki/ albo chałupki/ do onego ogroda przysluszające/ tedy od wszystkich takich rzeczy z osobną brano. A tak gdyby w iaki ogrod/ á były też przytym iaki domki/ Wwiązanie dawano/ ktemu ogrodowi przysluszające/ tedy od tego wszystkiego spolem/ á nie od każdej rzeczy osobno dąć / iako dawny zwyczaj jest/ co od Wwiązania należy albo dawaia.

Gdyby też wiele Sziedżicow było Bráćiey albo innych przyaciol/ coby za iedny osoby mieli być rozumiani/ tedy Woyt od wszystkich ma wziąć spolem/ á nie od każdego osobno/ co od takiego Wwiązania dawaia.

A Gdzieby taka possessya dawa-

no roz=

no roznym Personam / żeby iedni mieli Prawo przyrodzone / drugzy nabyte / w takich rzeczach od każdego z osobną Woyth ma wziąć wedle zwyczajui co od tego przysłusze.

Konie gdzieby też były wrzęd- nie wzięte / a do Wrzedu przywiedzione / wielka też wtrata około tego ludzkiem bywała iесли wiele koni było / a długo ie chowano / abowiem na każdy dzień a noc od chowania brano po groszu. A tak niema być brano iedno szelag ieden. A od karmienia każdy dzień y noc iedno ieden grosz ma być brano: a ktoby zarazem chciał reczyć / tedy ma mu być na Rekoiemstwo dano: a od W- bory nie będzie nic dąć.

Syn Nakłady szacuią kthore s Prawa skazuią za rzecz zyskając / thedy między nakłady to ma być poczytano / co strona Sado- wi da / Prokuratorowi na dzień ma dąć / y co za Minuty ma być dano wedle Wstawy iako na gorze napisano.

Wdwoysey też gdy pozynwali iż iedną stroną pozwała / o też też rzecz dru-

Ustawa placey v Sadom wPráwie.

ga stroná pozwála: A tak czyy pierwszy Pozew
był / bywała okolo tego roznicá á przá / á Pod-
woyski od obudwu brat. A tak vznawszy czyy
pierwszy Pozew w takich rzeczách / nie ma brác
iedno od iedney strony.

Też był wielki bład y ludziem
bárzo szkodliwy á nie sprawiedliwy / y nie ma
być chowan / á owszem zakazan / iż ieden który
miał z drugą Stroną czynić á był możniesz-
szy / Prokuratorzy albo też Podwoyskie
náiał á zakupił: á iż ich drudzy mieć
ku swey potrzebie niemogli/
co niema być / y ma to
być zakazano á
bronio-
no.

Dończenie.

6000 -

8486/3

